Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU“

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIZ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II ŠIBENIK, 11 DECEMBRA 1934 BROJ 153

GRADSKA BIB... ...ŠIBENIK ... NAUČNI ODJ...

Saarsko područje i njegova prošlost

J. Batinica.

Jedino još otvoreno i direktno pitanje, koje sprječava nužno zbliženje dvaju velikih naroda, doživjelo je ovih dana znameniti uspjeh u pravcu svoga definitivnog riješenja. Dok je donedavna čitava Evropa opravdano strahovala zbog eventualnih komplikacija, koje bi mogle nastati na francusko-njemačkoj granici i time još više pogoršati stanje koje u jednom dijelu Evrope vlada, stigla je utješljiva vijest da je Odbor trojice u Rimu definitivno utvrdio sporazum prvenstveno u pitanju uređenja prava i dužnosti u slučaju povoljnog ishoda saarskog plebiscita po Njemačku.

Prema podacima koje donosi Saarwirtschaftsstatistik od 1934 godine Saarsko područje obuhvata teritorij od 1912 km² na kome živi 828 128 stanovnika. Ako se uzme u obzir opseg i napučenost Njemačke, onda se ti brojevi ukazaju u ovom postotku: 0.41% za teritorij, a 1.25% za pučanstvo. Taj se kraj ubraja u redjnajnaseljenijih zemalja u Evropi i iznosi 433 stanovnika po kvadratnom kilometru. Prema popisu od 19 VII 1927 tamo ima 558,857 katolika (72.6%), 201 354 protestanta (26.1%), 4038 židova (0.5%), 1269 ostalih kršćana (0.2%) i 4512 inovjeraca (0.6%). Interesantno je napomenuti da je godine 1919 u Saaru bilo 672.485 stanovnika te prema tome jako otskače veliki porast u razmaku od 15 godina.

Privredno bogatstvo toga kraja je ogromno. Dovoljno je spomenuti stručnu procjenu njemačkih i francuskih vještaka o količini rudnog blaga, da se dobije pravi pojam o značenju toga kraja u političkom, ekonomskom i vojničkom pogledu.

Kad bi se redovito svake godine vadilo iz saarskih rudnika 14 milijona tona ugljena, zaliha bi se iscrpila tek poslije 600 godina.

Usprkos svjetske krize izvadilo se iz spomenutih rudnika 1933 god. preko 10 milijona tona ugljena (iste godine u Njemačkoj 110 milijona, a u Francuskoj 47 milijona).

Željeza se produciralo 1.5 milijona tona, a čelika 1.6 milijona tona (u Njemačkoj 5.26 milijona tona željeza, a 7.58 milijona tona čelika; u Francuskoj 6.32 milijona tona željeza i 6.52 milijona toga čelika).

Osim metalurgijske industrije razvijena je tamo staklarska i keramička industrija,

50.000 radnika zaposleno je u rudnicima, a 10.000 radnika se bavi drugom industrijom.

Trgovački je bilans razmjerno vrlo visok; tako je primjerice izvoz iz Saara u samu Njemačku 1929 god. iznosio 2,406.945 tona robe u vrijednosti od 3 milijarde dinara, a uvoz iz Njemačke 1,315.995 tona u vrijednosti oko 2 milijarde dinara usprkos carinskog opterećenja.

Saarsko je područje do završetka svjetskog rata pripadalo njemačkom carstvu i to njegovim dvjema kraljevinama: Pruskoj i Bavarskoj. Prva je imala 5 okruga: Saarbrücken, Ottweiler, St. Wedel, Saarlouis i Merzig, a pod Bavarskom su bili Homburg i St. Ingbert. Grad Saarbrücken tvorio je samostalnu administrativnu jedinicu. (Gledaj atlas!)

Nakon sloma Centralnih sila versajski je ugovor regulisao pitanja između Njemačke i njezinih neprijatelja. III dio, otsjek IV toga ugovora odredio je da privremeno Saarskim područjem upravlja Komisija u ime Društva naroda, a njegove rudnike je predao potpuno i definitivno Francuskoj.

Dok se ovo potonje rješenje osniva na uvjerljivom argumentu da je rat na zapadnoj fronti uništio francuske rudnike, dotle ono prvo riješenje pretstavlja kompromis između francuske aneksionističke teze i energičnog otpora sa strane saveznika (Lloyd George, a osobito W. Wilson).

Posljednja stavka tačke 2 otsjeka I poznatog memoranduma, koji je francuska delegacija u proljeću 1919 god. predala konferenciji mira, glasi ovako: „Ukratko čitavi taj kraj, oduvijek francuski, koji se nikad nije odrekao francuskog suvereniteta, koji je silom bio otrgnut od Francuske bez konsultovanja njegovih stanovnika, taj je kraj usprkos pruskog naseljivanja sačuvao uspomenu na svoju prošlost...“

Da vidimo kakova je ta prošlost.

(svršiće se)

Nesreća na moru

Juče ujutru oko 3 sata desila se jedna teška nesreća na moru, u kojoj je platio glavom Karaman Ante. Parobrod Jad. plovidbe „Zagreb“, koji vrši brzu prugu Šušak-Kotor, udario je kod svjetionika Tijašica u motorni jedrenjak „Sv. Roko“, koji je dolazeći iz Splita vozio 3 vagona pšenice za Sukošan. Na jedrenjaku su se nalazili vlasnici braća Karaman i mornar Relić iz Jesenice. Od silnog udarca, jedrenjak je prepolovljen i odmah je potonuo. Posada „Zágreba“ pod zapovjedom kap. g. Matića uspjela je da spasi Karamana Ivu i mornara Relića, dok je Karaman Ante zaglavio u uzburkanom moru. Šteta iznosi oko 200.000 din. Nesreća se dogodila zato, što „Sv. Rok“ nije bio propisno osvjetljen.

Niz sastanaka u Ženevi

Ženeva 11 — Jučer se u Ženevi održao niz sastanaka između predstavnika pojedinih nacija. Prije podne je britanski delegat g. Idn konferisao sa talijanskim delegatom baronom Aloizom i madjarskom delegacijom. Oko podne imao je sastanak sa g. Lavalom Francuski ministar spoljnih poslova g Laval u razgovoru sa baronom Aloiziem i g. Idaom urgirao je da se jugoslovenska tužba pravilno riješi, i da joj se da puna satisfakcija.

Po podne je g. Laval konferisao sa ministrima Male antante gg. Jevtićem Benesom i Titulescom. AA

Učesnici kongresa gradova na Oplencu

Beograd. 11. — Juče su svi učesnici sa kongresa gradova, koji je održan u Kragujevcu 9 t. m. posjetili Oplenac, gdje su na grob Kralja Mučenika položili vrlo lijep vijenac, na čijim se grančicama nalaze ispisana imena svih gradova. (AA)

Posjeta g. Lavala u Rimu

Pariz 11. — Francuski delegat g. Belanže koji je prisustvă otkrivanju spomen-ploče Schatobriand-a u Italiji izjavio je da će francuski ministar spoljnih poslova g. Laval uskoro učiniti posjetu Rimu. (AA)

Dodjeljivanje Nobelove nagrade za mir

London 11. — Izvještaj da će se Nobelova nagrada za mir za 193 godinu djeliti na dva dijela, ispravlja se u toliko, što će ista nagrada biti dodjeljena samo jednom t. j. g. Hendersenu.

Nobelovu nagradu za književnost za 1934 g. dobio je Luigi Pirandello.

Ruski listovi o jugoslovenskoj tužbi

Beograd 11 — Odobravajući korak Jugoslavije kod Društva naroda ruski listovi između ostalog pišu da cijela Evropa zna koje su države saradivale sa ovim teroristima, za koje se kaže da nisu teroristi već najbjedniji plaćenici tih država. Dalje se ističe da je Rusija zahvalna Jugoslaviji što je ovu stvar iznijela pred Društvo naroda, jer će se na taj način najbolje vidjeti moć i pravednost one ustanove, u kojoj su učlanjeni skoro svi narodi.

Na kraju se kaže da će Rusija uvijek stajati na strani onih država, koje rade za mir, a protiv terorističkih plaćenika.

Učešće inostranstva u Saar. plebiscitu

Bern 11. — Savezno vijeće izvjestilo je da švajcarske trupe neće učestvovati u Saarskom plebiscitu jer ustav ne dozvoljava da se upotrebi vojska u takove svrhe.

Stockholm 11. — Vlada je riješila da se vojska pošalje u Saarsku oblast.

Beneš i Titulescu rame uz rame s Jevtićem

Govor ministra Dr. Beneša pred Savjetom Društva naroda

Ženeva. — U debati oko jugoslovenskog memoranduma pred Savjetom Društva naroda uzeo je riječ i čehoslovački ministar inostranih djela dr Beneš, koji je u suštini rekao slijedeće:

Čehoslovačka vlada se integralno pridružuje jugoslovenskoj žalbi. S obzirom na sistematsku zločinačku djelatnost, brižljivo pripremanu za postizavanje određenih političkih ciljeva, koja je nekoliko godina organizirana na raznim mjestima madžarskog teritorija blizu jugoslovenske granice i koja je dovela do marseljskog zločina, čehoslovačka vlada smatra ne samo za svoje pravo, nego i za svoju dužnost, da se pridruži žalbi prijateljske vlade.

Drugi razlog zbog koga čehoslovačka vlada pomaže tu žalbu, jeste uska veza s Rumunijom i Jugoslavijom. Ako se konflikt između Madžarske i Jugoslavije zaoštri, proširiće se odmah i automatski na sve četiri države.

Treći razlog našeg podupiranja jugoslovenskoj žalbi je taj, što je to što se dogodilo i što je prethodilo marseljskom zločinu, bilo upereno i protiv Čehoslovačke.

Ispitajući pak situaciju, koja je nastala poslije marseljskog atentata, naveo je ministar uzroke ozbiljnog stanja političke zategnutosti, koje je nastalo. Najglavniji su ti, što je velik Kralj ubijen zajedno s ministrom, koje je bio naš drug u Savjetu i što je ubijen po unapred promišljenom planu koji je organizirala grupa terorista među kojima su dugu eru svoje nelegalne djelatnosti proveli na madžarskom teritoriju. Karakter i svrha te grupe terorista nisu bili nepoznati zvaničnim madžarskim organima.

Iz diplomatske korespondencije se vidi, da su madžarske vlasti bile obavještene o zločinačkoj djelatnosti članova teroristične organizacije Ustaša. Madžarske vlasti su priznale, da su dobro znale za političke ciljeve te teroristične organizacije.

Nije dostojno političara, koga države šalju u Ženevu, da tvrdi, vjeruje ili radi na tom da drugi vjeruju, da vlasti u državama srednje Evrope ne znaju, kakva je suština i karakter e-

migranata, koji su se nastanili na njihovom teritoriju. Mi sami se trudimo da damo i priznamo azil političke emigracije i zaveli smo već izvjesnu liberalnu tradiciju u tom pogledu na koju smo gordi. Uvijek smo preduzeli sve moguće, da sprijećimo zloupotrebu prava azila. Kako nas je nekoja susjedna država upozorila na fakat, koji je smatrala da prelazi pravo azila, nikada nismo dali negativan odgovor. To spominjem samo zato, da konstatujem da je isključeno da nekoja vlada ne bi znala o faktu, da se 30 do 40 terorista zadržavaju na mjestu kao što je Janka Puszta i da ne bi znala, da stranci s političkim ciljevima vrše teroristička djela protiv susjeda.

Suština spora koji rješavamo zahtjeva zaključak; da se preduzmu mjere, koje bi već od danas mogle s izvjesnom nadom ublažiti konflikt, i koje bi u budućnosti mogle pružiti garanciju protiv takove djelatnosti.

Ministar dr. Beneš je dalje pred Savjetom izložio dubok politički smisao događaja, koji su u vezi s marseljskim atentatom. Ukoliko se tiče toga da se odgovornost baci na unutrašnje stanje u Jugoslaviji, nikada se neće opravdati fakat, da je njezin Kralj ubijen zato, što je omogućen kolektivan komplot terorista, od kojih su se glavni pod vanrednim okolnostima zadržavali na susjednom teritoriju. nikada se neće opravdati fakat, da vlasti dotične države nisu preduzele što je bilo potrebno.

Ministar dr. Beneš dalje dodaje, da je najvažnija posljedica i najdublji značaj svjetskog rata bila primjena principa narodnosti u srednjoj Evropi, gdje se velik broj malih i srednjih naroda ponovo rodio i živi nezavisnim narodnim životom. Neće se u Društvu naroda naći ni jedan jedini državnik koji bi tvrdio, da to nije napredak, da to nije blagodat. Primjer jugoslovenskog naroda je jedan od onih, koji se mogu nazvati tipičnim. Prije 20 godina Jugoslavija je živjela još pod pet raznih neprijateljskih uprava. Česi i Slovaci su nekoliko vijekova patili pod gospodstvom drugih naroda i borili su se za nezavisnost i ujedinjenje. Ta borba za stvaranje i ujedinjenje naroda je jedan od istorijskih zakona u Evropi, to je sudbina istorijskog razvitka Evrope. Šta mi tražimo od ostalih? Uopće ništa. Ništa osim mira, da bismo naše probleme mogli riješiti prema našim potrebama, što je naše pravo, kao što je pravo ostalih država da to isto zahtijevaju za sebe.

Sile, koje su u Evropi zastupljene ili simbolizirane teroristama s Janka Puszte, htjele su da zaustave taj istorijski proces ujedinjenja nekojih naroda u srednjoj Evropi. Mađarski delegat Eckhardt je jednom izjavio, da Hrvatska nije cilj mađarskog revizionizma. Pravidno ima pravo, jer taj revizionizam veli, da neće ništa od teritorija Hrvatske. Ali u stvari hoće otcijepljenje Hrvatske od ujedinjene Jugoslavije i to je baš priznata svrha terorista, koji su izazvali ubistvo Kralja Ujedinitelja. Čehoslovačka je direktno zainteresirana u tom konfliktu. Slična djela su nekoliko godina bila pripremana na mađarskom teritoriju i protiv Slovačke. Ta djelatnost je trebala da oslabi Čehoslovačku i spremi otcijepljenje Slovačke. Ali temeljno izvršene ankete su pokazale, da se time trebala samo zbuniti javnost, koja je trebala da vjeruje, da je u pitanju pokret nezadovoljnih i očajnih Slovaza. U svima tim djelima se radilo o tom, da se zada smrtan udarac prirodnom istorijskom procesu u Evropi. Radilo se o tom, da se na vrijeme spriječi stvaranje narodnog amalgama, koje je kod tih mladih naroda napredovalo gigantskim koracima. Da bi se taj pokret zaustavio trebalo je uništiti njegovog velikog tvorca. Zbog toga je bio ubijen Kralj Aleksandar. A to je baš smisao marsejske tragedije.

Satisfakcija svjetskoj savjesti

Na kraju je ministar dr Beneš izjavio: 1. Tačka X pakta Društva naroda veli, da se članska država obavezuje da priznaje i održava protiv svakog napadaja spolja teritorijalnu cjelinu i političku nezavisnost svijuh članica Društva naroda. U slučaju napadaja ili opasnosti od napadaja Savjet će odrediti sredstva za obezbjeđenje te obaveze. Čehoslovačka vlada je toga mišljenja, da je u danom slučaju teritorijalna cjelina države članice ugrožena. Na svaki način nije bila respektirana.

2. Prošle godine je na konferenciji za sniženje i ograničenje naoružanja komesar za spoljne poslove SSSR Litvinov podnio predlog, koji je sadržao definiciju napadača. Ta definicija je uvrštena u nekoliko ugovora o nenapadanju, koji su danas na snazi između najvažnijih država u Evropi. Zato da je takav ugovor danas na snazi između država Male antante i Mađarske, teroristička djela, čija je žrtva bila Jugoslavija, bila bi slučaj napadaja, kako ga određuje taj sporazum, i države Male antante bi imale pravo da se brane svojim sopstvenom snagom. Dr Beneš je tu okolnost naročito podvukao.

3. Da se taj slučaj, koji danas pretresamo, dogodio prije rata kada nije bilo Društva naroda, rat između dotičnih država bio bi žalostan i strašan fakat. Kad bi u budućnosti mako dirnuo Čehoslovačku, Jugoslaviju ili Rumuniju, ta bi katastrofa bila neizbježno izazvana. I taj fakat je dr Beneš podvukao kao vrlo važan.

Hvala Bogu još nismo tako daleko. Jugoslavija je ispunila dužnost članice Društva naroda i došla je u Ženevu. Mi smo tu s njome. Želimo da se likvidira ozbiljan konflikt pravednom satisfakcijom onome, ko je stradao zbog djelatnosti i nedozvoljene nemarnosti drugih. Ako odemo odavde, a da se konflikt ne ublaži, spor će se pogoršati i preći će u još ozbiljniju zategnutost i konflikt. Polažemo svoju nadu u Savjet, ali tražimo pravdu za prijateljsku državu. Zahtjevamo i satisfakciju za svjetsku savjest. Ne možemo dozvoliti, da u državama, koje su član Društva naroda, terorizam postane običan instrumenat politike. Na kraju krajeva možemo pobjediti samo političkim poštenjem, samo ako je istina na našoj strani i ako smo u pravu. U tom smislu i tim riječima u čiju istinu duboko vjerujem, — završio je dr Beneš, molim Savjet da donese definitivnu odluku.

Pretsjednik sarajevske Narodne Odbrane g. Božić traži da se izbace iz zemlje pretstavnici crno-žutog duha

Pretsjednik Oblasnog odbora Narodne odbrane g. Milan Božić, narodni poslanik, objavio je jedno saopćenje u kome između ostalog kaže:

„U vrijeme naše najveće slave, odmah poslije oslobođenja, zaboravili smo na svaki osvetnički obračun sa pretstavnicima gnjile crno žute hidre. Opijeni slavom i pobjedom, nismo ni zapazili da su ostaci jedne zločinačke i zlikovačke vlasti ostali na našem narodnom ognjištu. Ni danas nam ovaj elemenat strane krvi ne bi smetao da se nije u nebrojeno slučajeva ogriješio o gostoprimstvo koje je uživao i o naš hljeb koji je nezasitno pljačkao. Od Oslobođenja do danas ovaj je elemenat pretstavnik zla i nevaljalstva. On je nosilac mnogih raznih afera koje su unižavale naš obraz i koje su imale često kao rezultat strahovite štete po državnu kasu. U svima koruptivnim aferama ovaj elemenat strane krvi nosi prvenstvo.

Sve smo ovo mogli da gledamo koliko toliko sa uzdržljivošću. Ali istraga o inicijatorima mučkog i paklenog marseljskog zločina ne dopušta nam više da se sabijemo u granice dosadašnje obazrivosti. Cijela je naša nacija svijesna da su začetnici gnjusnog zločina nad našim Velikim Kraljem rekrutovani iz reda onih medjunarodnih kriminalnih tipova, koji su nosioci ideje revizionizma, zasnovane na ubijanju naše narodne slobode, na ubijanju ostvarenog sna cijele jedne herojske istorije. Ti su tipovi mahom ostaci crno žute lješine austro-ugarske, elemenat tudjeg duha i krvi, pa mi nijednog časa ne smijemo više da imamo ma kakva obzira prema pretstavnicima toga elementa. On, zahvaljujući samo našem jav sluku, nije već odavno otpremljen preko granice, gdje mu i jste mjesto.

Posljednje stradanje naše nacije nareduje nam najveći i najpotpuniji otpor u našoj sopstvenoj kući, čišćenje iz našeg narodnog organizma pretstavnika zločinačkog mentaliteta koji se kao riga uvlači u zdravo tijelo naroda.

Oni koji ne smatraju jugoslovenski govor za svoj riječ, osioni kulturtregeri treba da se kupe, moraju da idu onamo otkud ih je zločinačka crno-žuta vlast spremila, onamo gdje ih ta crno-žuta hidra povampirena čeka!

Dalji njihov boravak medju nama moramo smatrati za provokaciju i bojimo se da se ovdje ne bi s njima obješnio sud i obračun samog naroda.

Kao pretstavnik naših nacionalnih organizacija tražim bezuslovno da se izvrši progon iz naše zemlje stranaca, pripadnika zemalja koje nam sad pokazaše puno neprijateljstvo. Ovaj zahtjev diktuje narodna volja i narodna sigurnost, a i jedan prevashodno važan razlog: dok su se stranci ugnezdili na položajima dobrim i zavidnim dotle naši mladi ljudi ostaju bez mogućnosti za ma kakav život.

Nacionalni moral zahtjeva od nas da se ovo zlo već jedanput izliječi, kako bi predupredili neželjenu akciju neodgovorne ulice i mase. Naše nastojanje u unutrašnjosti državne politike treba da se uputi tako da se sistematski pridižu u prvom redu oni elementi na koje se država u najkritičnijim časovima pouzdano može da osloni. A to sigurno nisu ljudi koji su u našem narodnom životu sijali mržnju i razdore, koji respektuju gostoprimstvo tako širokogrudno njima ukazivano.

Ovo pitanje na dolazi u red svakidašnjih problema nacionalnih i socijalnih. Potreba da se pretstavnici crno-žut hidre za uvijek uklone iz naše zemlje, pitanje je obraza i morala. Zato ćemo se za njega zauzeti sa najvećom gorljivošću, sa ustrajnošću i energijom koju od nas kategorički zahtjeva čast naroda".

Čehoslovački radnici u Lenjingradu

Lenjingradska „Krasnaja Gazeta" javlja: „27 novembra su radnici Volodarskog rejona primili čehoslovačku radničku delegaciju od 15 članova, koji su doputovali u Lenjingrad zajedno s ostalim stranim delegatima. Volodarski rejonski sovjet je s čehoslovačkim radnicima razgovarao o tom, kako se lenjingradsko radništvo sprema za izbore sovjeta. Poslije završenog razgovora su čehoslovački radnici posjetili najveće novogradnje Volodarskog rejona — Hljebostroj, profilaktorijum i 120 škola".

Sedamnaesti decembar dan sokolskog posta

Rođendan blaženopučivšeg Kralja Aleksandra I, proglašen je za dan sokolskog posta. U proglasu, upućenom Sokolstvu, Sokolski savez stavio je i ove riječi: „Sada kada smo do dna duše ucviljeni i kada su nam srca ispunjena tugom i žalošću, ne možemo taj dan dostojnije provesti nego ako nastojimo, da se i časno i predano, ozbiljnim mislima i u odricanju što više uzdignemo i predamo duhovnoj strani svoga bića i ljubavi prema nezaboravljanom svome Kralju. Odricanje od tjelesnoga i dobro djelo neka bude nama najtoplija molitva za Onoga, koga smo za Njegova života toliko voleli, a koga sada tako bolno oplakujemo".

Novčana ušteda, koju sokoli učine toga dana, upotrebiće se za pomoć socijalno slabim i nezaštićenim. Sokolski savez izdao je svima svojim organizacijama uputstva za postupak u ovoj socijalnoj akciji.

U odluci sokolskog Saveza gledamo lijepi i karakterističan primjer, na koji bi trebalo da se ugledaju i druge organizacije u narodu. Ova odluka ima neesporno veliki vaspitni i moralni značaj: socijalna i nacionalna akcija mora uvek da bude nadahnuta idejom ličnog odricanja i duhovnog uduhljivanja.

Sjednica Jadranske Straže

U subotu u 11 sati prije podne u salonu hotela „Krke" održala se plenarna sjednica Mjesnog Upravnog i Nadzornog odbora Jadranske Straže, na kojoj je predsj. g. Dr Čedomil Medini saopćio, da je u petak 7 t. m. održana u Splitu sjednica Oblasnog odbora J. S., kojoj on nije mogao prisustvovati, ali je kao član Obl. Odbora pismeno javio, da je predsj. Izvršnog odbora g. Dr. Ivo Tartalja time što je potpisao memorandum, o kome se u javnosti već dosta govorilo, postao nemoguć na mjestu predsj. Izvr. odbora J. S.

Upravni i Nadzorni odbor u Šibeniku potpuno se saglasio sa stanovištem svoga predsjednika, i riješio da se ovaj jednodušni zaključak saopći i Oblasnom odboru u Splitu.

Odlučeno je da se glavna godišnja skupština održi 22 I 1935 g.

Izbor nove uprave veslačkog saveza

Komesar Jug. Vesl. Saveza g. Dr. Dekaris poništio je odluku da se sjednica saveza održi u Beogradu, te je sazvao izvanrednu glavnu skupštinu za dan 23 t. mj. u Šibeniku, kada će se izabrati nova uprava.

Unajmljuje se lokal za trgovinu sa magazinom na cesti Mihe Klaića (kod crkve Gospe van grada.)
Obratiti se vlasniku D. Busti.

Podmirite pretplatu!

GRADSKE VIJESTI

KINO „BALKAN" prikazuje još samo danas pjevanje Joseph-a Schmidt-a u filmu: Zvuci mladosti.

U srijedu: Glazbena Tonkomedija „Gospodjice — gospodja" (U tudjem krevetu). Jemy Jugo, Paul Hörbiger.

TESLA Tonkino prikazuje danas Bulldog Drumond vraća udarac, misteriozni detektivski film sa Ronaldom Coimanom. Dolazi! Veliki historički superfilm „Rothschild".

Novi gradski vijećnici

Prema odluci Kr. Banske uprave u Splitu uvažena je ostavka g. Bačiniću Marku prvom općinskom vijećniku, a na njegovo mjesto je postavljen gosp. ing. Sime Ježina. Za drugog vijećnika postavljen je g. Josip Jadronja belg. konzul. Osim njih imenovani su još za gradske vijećnike g. Dr. Jozo Lalić i gosp. Jozo Grubišić agent Jadranske plovidbe.

Kako ih sada sa novoimenovanim vijećnicima ima 39, to je Kr. Banska uprava u Splitu, da bi upotpunila njihov broj shodno novom zakonu o grad. općinama, postavila još dvojicu i to: gg. Stošić Antu Stipina, i Čalu Ivšu tako da je sada broj općinskih vijećnika potpun.

Otvorena izložba radova u N. Ž. Z.

U nedjelju je otvorena u prostorijama Nar. Ženske Zadruge, izložba ručnih radova, koje su članice izradile. Ovi radovi se prodaju, te će prihod od ove izložbe biti upotrebljen za humane svrhe t. j. za vrijeme Božićnih praznika kupiće se odijelo i obuća najsiromašnijim učenicima osnovnih škola. Sama izložba je u svakom pogledu uspjela. Kako po broju i kvaliteti radova, tako i po obilnoj posjeti građanstva. Koliko je bilo veliko interesovanje kod građanstva najbolje pokazuje činjenica, da je već u nedjelju bila prodata većina rádova.

Najviše su zastupljene pletene stvari, veoma ukusno izrađene. Nekoliko miljea, čajnih i bridž stolnjaka pada ju u oči svojom izradom. Naročito privlače pažnju par goblena, i jedna lijepa slika Nj. Vel. Kralja Peta II. Osim ovoga ima još dosta ljepih radova.

Izložba će biti otvorena sve do petka 14. t. mj. te se građanstvu pruža prilika da je posjeti.

Otvor Oficirskog doma

U nedjelju, na tihi i dostojan način otvoren je Oficirski dom u potpuno renoviranim i ukusno uređenim prostorijama bivše restauracije hotel „Kosova". Presjednik upravnog odbora kap. korvete g. Mirko Dabović održao je prigodnu riječ gdje je pozdravio masu prisutnih te u svom govoru pozdravio je Nj. V. Kralja Petra II, nakon čega je mornarička glazba otsvirala Državnu himnu.

Oficirski dom posjeduje posebnu lijepu dvoranu za igranje i čitanje.

JAVNI ZBOR PODRUŽNICE saveza hoteljerskih i kavanarskih radnika održaće se u srijedu 12 t. mj. Na ovom zboru pretrest će se pitanje otkaza, kojega su poslodavci dali nekojim radnicima.

Najvažnije radio emisije

Utorak:

18·30 *Budapest* „Valkira" — 19·15 *Ceneri* konc. — 20 *Varšava* muzika — 20·- *Wien* „Don Carlos" — 21·- *Leipoig* konc.

Srijeda:

20 *Beograd* opera — 20·45 *Sj. It* konc. — 21 *Morav. Ostrvo* konc.

Skupština Banovinskog školskog odbora

održana je 7 o. mj. u Splitu. G. Niko prof. Stipčević načelnik Prosvjetnog odjelenja Primorske banovine iscrplji vo je izvjestio o radu kroz proslu godinu. Njegov je izvještaj bio u sitnice iscrpan i jasan. Prikazao je ogroman rad Prosvjetnog odjelenja kroz prošlih 5 godina kroz koje se je vrijeme sagradilo 160 novih zgrada za osnovne škole. Istakao je kako je od Oslobodjenja do danas sagradjeno 300 novih škola i izvršeno mnogo popravaka u mnogim starim zgradama. Po izvještaju konstatovalo se je da je rad Prosvjetnog odjelenja bio svestran, pogotovo kadà se pregleda malen budžet ovog odielenja. Prosvjetno odjelenje Banske uprave pozabavilo se je traženjem uspješnog rješenja pitanja paušala za osnovne škole. jer općine u većini slučajeva nijesu u stanju da pravovremeno i u cjelosti isplaćuju školama dužni doprinos, pa čak ima i škola koje nijesu primile paušale za 3 godine. Prosvjetno odjelenje našlo je put kako bi se mogao sa općina ovaj teret prenijeti na banovinu, i izgleda da će se ovo postići jednim amandmanom u budžetu Ministarstva financija. Na ovaj bi način uprave osnovnih škola bile omogućene da odmah pri početku školske godine započnu bez ometanja školski rad.

Zatim je skupština prešla na pretres budžeta Prosvjetnog odjelenja za 1935-36 godinu. I ako su potrebe školstva ogromne, i s dana u dan sve jače, budžet je skoro isti kao prošlogodišnji, samo su neke stavke nešto povišene.

Načelnik g. Stipčević iznio je pitanje gradnje šibenske gimnazije kao najvažnije pitanje i najveću potrebu banovine. Gradnja je osigurana, a predradovi će uslijediti u najkraćem roku, t. j. sa niveliranjem zemljišta kojega je ustupila gradska općina na Šubićevcu. Ovom gradnjom Šibenik dobiva velebnu zgradu za svoj naraštaj na čistom vazduhu i suncu, okruženu šumom.

SPORT

Prvog dana:

»Osvit« — »Divulje« 2:0 (2:0)

Drugog dana:

»Osvit« — »Divulje« 2:1 (1:1)

U subotu i nedjelju na igralištu „Osvita" na Šubićevcu odigrane su dvije prijateljske utakmice između Osvita i mornarice iz Divulja. Oba dana je Osvit izašao kao pobjednik. Prvog dana gosti nisu zaslužili poraz, i realan rezultat bi u najmanju ruku trebao da bude nerješen. Drugog dana je Osvit potpuno zaslužno pobjedio.

Prvog dana se igralo svega jedan sat, jer su mornari zadocnili. Drugog dana su se događale žalosne stvari na terenu, zahvaljujući najviše očajnom suđenju jednoga mornara. Događali su se brojni incidenti, koji su se lako mogli izraditi u opštu tuču. Bez sumnje da najveći dio krivice leži na gostima. Svaki čas su bili gotovi na tuču, i par puta su naletali na igrače Osvita. Kada je drugog dana sudac-mornar dosudio gol protiv Osvita, koji uopće nije bio, razdraženost je dosegla vrhunac. Čitavih 10 min. je igra bila prekinuta, jer su igrači Osvita zahtjevali da se sudac promjeni. Iako je sudac bio ispod kritike, iako dosuđeni gol nije uopće bio, ipak igrači Osvita nisu smjeli onako postupati. Ako su već učinili taj eksperiment, te pristali da im sudi, morali su igrati do kraja. Svi igrači, sva publika (pa vjerovatno i sam sudac) su vidjeli da gola nije bilo. Ali to ne znači da se odmah prestane sa igrom, i zahtjeva nemoguće t. j. da se sudac u sred igre zamjeni. Morali su se pomiriti sa sudbinom, i daljnjom igrom pokazati da su stvarno bolji (kao što su i pokazali). Da je isti sudac bio i u drugom poluvremenu, vjerovatno je da bi došlo i do ozbiljnih incidenata. Srećom, bio je toliko uviđavan da se je odrekao daljnjeg suđenja, te je po pristanku momčadi, u drugom p. sudio g. Pera Zlataper.

Kako su igrali?

U timu Divulja bez sumnje ima nekoliko talentiranih igrača. Bekovski par, naročito drugog dana, bio im je odličan. Half-linija je također dobra. Navala igra lijepu igru ali neefikasnu. To se najbolje vidjelo prvog dana kadà su terenski bili mnogo nadmoćniji, pa ipak nijesu mogli dati gol. Prvog a i drugog dana, svidjelo se lijevo krilo. Inače su vrlo oštri igrači, i jako nedisciplinovani.

„Osvit" prvog dana nije zadovoljio. Igrao je nesređeno, i nikako mu nije polazilo za rukom da se oslobodi pritiska. Drugog dana je već igrao mnogo bolje. Novi golman Novak nas je prijatno iznenadio. Potpuno je zadovoljio, i bez sumnje je bio najbolji igrač Osvita. Bekovski par je u oba dana dao prosječnu igru. Centar-half je ovoga puta slabije igrao nego protiv „Žaka". Ipak je zadovoljio. Poslje dužeg vremena igrao je na desnom halfu Sunko. Dao je dobru igru, samo se katkad služio nedozvoljenim trikovima Na desnom krilu igrao je Kacijan. Oba dana se sa njim vrlo malo igralo, što je bila velika pogrješka navale. Prvog dana u II. poluvremenu svega je 4-5 lopte dobio. Stalno je forsirano lijevo krilo, i ako je ono bilo najslabije u navali. Majoli je isto tako podbacio. Ni jedan potez mu nije bio dobar. Premekan je, i prilično slab tehničar. Bego i Peričić su dali osrednju igru. Ipak je Bego bio bolji, i ujedno najefikasniji igrač. Drugog dana su svi dali mnogo bolju igru, nego prvog dana, i potpuno su zaslužili pobjedu.

Suci!

Prvog dana je sudio g. B. Maričić dobro i objektivno, i uspio je da se igra završi bez incidenata, i ako su gosti igrali grubo.

Drugog dana je sudio jedan mornar vrlo slabo. Navijao je vrlo naivno za goste, i dopustio vrlo grubu igru punu incidenata. Pored toga što je dosudio jedan gol gostima, koji uopće nije bio, najveća mu je greška što nije udaljio iz igre Radoševića kada je napao fizički na Peričića. Svaki je čas prekidao igru nepotrebnim sviranjem dok onda kada je trebao da svira, nije to radio.

U drugom poluvremenu na opći zahtjev primio se suđenja g. Pera Zlataper. Posao mu nije bio lak. Duhovi su bili razdraženi, i kod igrača i kod publike, te je trebalo dosta vještine da se igra privede kraju bez incidenata. G. Ztataper je u tome potpuno uspio, te je sudio na zadovoljštvo igrača i publike.

Kako su padali golovi?

Gosti su nastupili sa slijedećim timom: Kriše, Molnar, Radošević, Rogović, Požega, Đorđević, Krizmanić Jenčar, Marks, Hirčl, Mataruga.

„Osvit": Novak, Crnogaća, Rončević I., Sunko, Kovačević, Kos, Kacijan, Majoli, Bego, Peričić, Rošćić.

Prvog dana: U 5 min. Kacijan dobija for i sa same aut linije, daje vrlo efektan i neodbranjiv prvi gol. U 27 min. Bego dobija loptu dribla odbranu gostiju i sa 10 m oštro puca u sam ugao te daje drugi gol.

Drugog dana: U 12 min Peričić sa 8 m puca oštro po zemlji u donji ugao i daje prvi gol. Golman misli da lopta ide u aut, te i ne pokušava da je brani. U 20 min korner protiv Osvita pucan je visoko pred sam gol. Stvara se gužva. Novak skače i hvata loptu dok sudija na opće čuđene dosuđuje gol. U II. poluvremenu u 42 min Bego se driblujući probija kroz odbranu gostiju i iz blizine silovito puca po zemlji u ugao, te daje drugi gol. Sa tim rezultatom završava se igra.

Oba dana je prisustvovalo oko 1000 osoba, među njima dosta mornara, koji su bučno navijali za goste.

PLEMENIT GEST NAŠIH SVEĆARA U nedjelju nekolicina naših sugradjana proslaviia je svoju 50 godišnjicu rodjenja.

Za vrijeme večere svečar g. Iviša Čala nazdravio je svečarima i predložio da se tom zgodom osnuje akcija za sakupljanje doprinosa u svrhu podignuća spomenika blagopoč. Viteškom Kralju Aleksandru I.

G. Čala dao je prvi svoj prilog od Din. 200, a svi ostali su se odazvali te je te večeri sakupljen iznos od dinara 1570.— koji je predan svečaru veleč. Don Krsti Stošiću.

SINOĆ JE U SOKOLANI održana sjednica u prisustvu predstavnika svih udruženja, na kojoj je riješeno da se dan 17 decembra proslavi na slijedeći način: U subotu će zvoniti sva crkvena zvona. U nedjelju prije podne pomen u crkvama, a po podne akademija (učestvuju „Kolo", „Srbadija" i hor Jadr. Str.) U dvorani će biti improviziran katafalk, oko koga će biti počasna straža za vrijeme cijele akademije.

Bribir

8-XII. — Dan Ujedinjenja u našem mjestu proslavljen je na dostojanstven ali tužan način. Naša mlada sokolska četa po prvi put slavila je svoj najveći sokolski praznik.

Još prije 8 i po sati svi članovi su bili sakupljeni kod mjesne škole, te skupa sa školskom djecom u redovima krenuli u crkvu. Za vrijeme blagodarenja mjesni sveštenik g. Mandić održao je vrlo lijep i topao govor, ističući važnost toga dana, podvlačeći da je to Djelo Velikog Kralja Mučenika koji i život Svoj dade za napredak naše mile Jugoslavije. Govor je završio sa trokratnim „Neka je slava Viteškom Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju“ i „Živio Nj. Vel. Kralj Petar II“. Zatim je otpjevano „Mnogaja ljeta“. Nakon svečanog blagodarenja ista povorka se je povratila u školu, koja je naročito za taj svečani čin bila dekorisana zelenilom. Iznad katedre bila je obješena slika Kralja Mučenika obavijena crnim florom i Njegove amanetne riječi: „Čuvajte Jugoslaviju“ a ispod nje slika Nj. Vel. Kralja Petra II. u sokolskoj odori okićenoj sa vijencem od zelenila i jugoslovenskom zastavom. Svečanu sjednicu otvorio je brat starješina Radivoj Pekić ističući značenje Dana ovogodišnje tužne proslave bez Onoga koji ga je ostvario. Govor je završio sa „Slava mu“ i „Živio Kralj Petar II“. koje su svi prisutni gromoglasno prihvatili. Nakon što je pročitana sok. poslanica pristupilo je članstvo zavjetu na vjernost svome starešini Nj. Vel. Kralju Petru II. Uzdignutom desnicom i svečanim glasom ponavljali su tekst zakletve za br. starešinom. Nakon toga pristupilo se je prikupljanju priloga u korist „Socijalnog fonda Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja.“ Potom br. starešina zaključuje sjednicu uz burno klicanje Nj. V. Kralju Petru II. i Jugoslaviji“.

B. J. Mandić.

Biograd

7-XII. — *U Biogradu n-m osnovana je činovnička kreditna zadruga* koja ima da obuhvati područje srezova Biograd i Preko. Pored činovničke nabavljačke zadruge koja je do sada pokazela ljep uspjeh ovo se osnivanje mora smatrati kao dokaz o zadružnoj svjesti državnih službenika ovoga sreza.

— —

Vlasnik hotela „Ilirija“ gosp. ing. Karaganjan počeo je sa priređivanjem Ton-kino predstava, koje se održavaju svake nedjelje. Pučanstvo Biograda pokazuje ogroman interes za ove predstave i u velikom broju istima sudjeluje.

— —

Ovdašnje sokolsko društvo počelo je sa redovitim vježbanjem te je život u vježbaonici oživio.

ČITAJU LI SE NOVINSKI OGLASI?

Jedna njemačka anketa iznijela je da novinske oglase čita 95,6% čitalaca

Zapravo je to pitanje posve suvišno. Jer kad se novinski oglasi ne bi čitali, ne bi oni imali ni uspjeha, a kad ne bi imali uspjeha ne bi o njima nitko htio ni znati. Već i činjenica da se velik broj ozbiljnih trgovačkih firma u svojoj reklami stalno služi novinskim stupcima i u takvu reklamu investira milijune novaca, — već ovo je sigurnim dokazom, da novinski oglasi imadu velik uspjeh i da ih čitatelji rado čitaju.

Unatoč tome imade dakako još ljudi, koji na novinsko oglašivanje gledaju s nekom skepsom. Ovakvim se pesimistima dakako ne može pomoći, iako bi zaprávo bilo posve jednostavno dokazati im ono, u što oni još ne vjeruju; oni bi se trebali samo jedanput sami o vrijednosti oglašivanja u novinama osvjedočiti na taj način, da pokušaju redovnim oglašivanjem kroz neko vrijeme ispitati svoju sreću.

No ima još jedan drugi način, kako se može ispitati vrijednost novinskog oglašivanja, a to je statističko istraživanje. Ovaj je način odabrala nedavno „Unija njemačke domaće štampe“ (Union der Heimatspresse). Ona je zamolila neke velike i srednje dnevnike, neka prirede jednu anketu među svojim čitateljima, razdijelivši 173.000 upitnih araka među čitatelje svih mogućih zvanja. Da ne bi bilo napadno u arku su najprije stavljena pitanja, koja su se ticala redakcionog dijela lista, a tek pri kraju bio je postavljen upit: „Čitate li i oglasni dio?“ Zatim su slijedila pitanja koja su se ticala glavnog oglasnog dijela, te malog oglasnika, i konačno pitanje: „Zašto se uopće čitaju oglasi?“

Ova je anketa iznijela neočekivan rezultat. Gotovo svi su poslali odgovor na postavljena pitanja. Od svih njih izjavilo ih je 95,6 posto da čitaju novinske oglase.

Kraj tako ogromnog broja učesnika u anketi su slučaji posve isključeni. Jasno se vidi, da je interes čitalačke publike velik za oglasni dio svakog lista. Osim toga je 88 posto čitalaca izjavilo, da rado čita i mali oglasnik. To su pojave, koje će bez sumnje interesirati u prvom redu malog i srednjeg privrednika i trgovca, jer to dokazuje da se i malim oglasima mogu postići veliki uspjesi.

Interesantno je čuti i odgovor na pitanje: „Zašto čitate novinske oglase?“ Polovica svih učesnika ankete izrično izjavljuje, da voli prije svega čitati ozbiljne i strane oglase što je u stvari dokaz, da se čitatelj kod čitanja oglasa želi informirati o ozbiljnim stvarima i potrebama, makar nije baš momentano reflektant na koju robu. Drugim riječima: oglasni dio u novinama jeste za mnoge neka vrsta leksikona, iz kojega se može crpiti neslućeno znanje na svim područjima dnevnog života.

A to i jeste jezgra cijeloga ovoga problema! Čitatelju treba novinski oglas, on se navikao na nj, on u njemu nalazi mnogi podesni mig, mnogi korisni savjet. On čita novinski oglas zato, jer nalazi da će i u njemu naći mnogo toga što će ga interesirati — a konačni je efekat taj, da se na kraju ipak i za njegā nađe nešto, što no smatra potrebnim u svome kućanstvu, pa to i kupi. A koliko se tek slučajeva prigodne kupnje i prodaje dešava kod ove tako reći zabavne lektire!

No jedno treba svakako uzeti u obzir: „Neće svaki čitatelj čitáti svaki oglas, a niti svaki oglas može uvjeriti svakoga čitatelja!“ Toliko tražiti — to bi bilo svakako pretjerano. Od jednog jedinog oglasa ne može se očekivati kakav senzacionalan uspjeh. Tako daleko ne siže moć jednoga oglasa. Ali oglas donosi uspjeh t.j. donosi sve više uspjeha što više i duže izlazi.

Svaki se oglas mora makar na koji način isplatiti — to dokazuje svakidanja praksa. Tko ne vjeruje — neka se osvjedoči, a tko nikako ne će da vjeruje, tome nema pomoći...

RIJETKA PRIGODA. Zbog odlaska prodajem novu kuću tek dovršenu sustojeću se od 8 soba velikih, 2 kuhinje i 260 četv. metara zemljišta oko kuće na najljepšem položaju periferije u blizini buduće gimnazije, uz vrlo povoljnu cijenu. Novac nije sav potrebit odmah. Po dogovoru na otplatu za godinu dana — Za informacije obratiti se na administraciji lista.

Podmornica s aeroplanom

NAJOPASNIJE KOMBINOVANO ORUŽJE

Američka i engleska flota r spolažu s više velikih podmornica s aeroplanima. Jednom američkom novinaru pružena je prilika da učestvuje u manevru takve jedne podmornice koja postaje najopasnije pomorsko oružje. Podmornica s aeroplanom je oblika kao i obične podmornice, samo nešto veća. Kod tornja imade dizalicu, uz sam toranj u trupu nalaze se spremište za aeroplan, mali hidroplan tipa Fairebild. On je tu bez krila. Motor i propeler su pokriveni da ne kaplje na njih ulje, kojim je premazana cijela podmornica. Kad komandant izdaje nalog da hidroplan stupi u akciju onda ulaze u aparat pilot i izvidač, stavljaju na glavu telefon, preko koga će se sporazumijevati za vrijeme lijeta, jer je aparat otvoren. Četiri mehaničara po tračnicama izguraju aparat na površinu podmornice, koja je tog časa izronila, montiraju krila, dizalica spušta aparat na more i on već radi i leti. Sve to traje svega 6 minuta. Amerikanci se hvale da za taj posao trebaju polovinu manje vremena nego Englezi na svojim podmornicama. Na aparatu su pričvršćene bombe, koji se mogu automatski ispustiti. Podmornica odmah zaroni, dok se hidroplan diže velikom brzinom, smiono nošću pravog lovačkog aparata.

U konkretnom slučaju aeroplan je imāo zadatak da pronađe i eventualno uništi veliku transportnu lađu. Hidroplan juri brzinom od 300 km na sat. Brzo je ugledao jedan brod u pratnji brojnih torpedolovaca, koji su na zvuk aparata odmah počeli da puštaju umjetnu maglu i za čas su sākrili brod u guste oblike. Pilot hidroplana je vanredno smion. Rizikujući život da izvrši manevarski zadatak. Jurnuo je u umjetnu maglu, spustio se na visinu od 30 metara. Samo srećom nije udario u jarbole i dimnjake. Spušta dimnu bombu na palubu. S matičnog broda torpiljerske eskadre diže se veliki broj aeroplāna da onemoguće napadača, ali kasno. Kroz umjetnu maglu bježi prema svojoj podmornici i za nekoliko sekunda je na vodi. Podmornica dizalicom diže aparat i za dvije minute opet je uronila. Biće to vrlo opasno oružje u budućem ratu.

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

Predigra Dreyfussove afere

U salonu jednog bogatog pariškog stana ugodno je pucketala vatra pod mramornim otvorom ukusnog kamina, nad kojim se isticala velika slika njemačkog cara.

Već smo pri koncu devetnaestog stoljeća. Njemačka ambasada u Parizu tada je slovila kao središte u kojemu se priprema neka tiha i misteriozna akcija. Francuzi i Nijemci — dojučerašnji neprijatelji — proučavaju se, mjere se, pripravljaju se Prvi još previjaju svoju tešku ranu od 1870, a drugi se boje onih prvih zbog eventualnog revanša.

Ako je u Francuskoj pukovnik Sandherr stvorio pri vojnom ministarstvu „Ured za statistiku“, koji je kasnije počeo da raspliće niti protušpijunaže, to su vrhovne političke ličnosti u Njemačkoj organizovale veliku akciju u svrhu doznanja svega onoga, što Francuska misli i kani učiniti.

Ta potajna borba se razvijā u potpunoj tami, a među velikim ličnostima, koje izdaleka vode tu borbu javlja se veliki broj neznatih ljudi, koji nepoznavajući jedan drugoga, doprinose organizovanju velikog manevra, koji će kasnije potencirati naslijednu mržnju između Pariza i Berlina.

One večeri čovjek koji sjedi za velikim pisaćim stolom u onom salonu njemačke ambasade — pred brončanim poprsjem kneza Bizmarka — izgleda prilično nemiran.

Čudno. Pukovnik Schuvertzhoppeu, njemački vojni ataše u Parizu, nije uostalom nikada nervozan. Zakopčan u crnom redengotu, mučaljiv i hladan savršeno je igrao ulogu zbog koje je došao u Pariz.

Rado sudjeluje u visokom životu pariškog društva. Pohađa elegantne salone i prisustvuje premijerama u Operi, i uopće se pokazuje vrlo ukočen prema pobijeđenima iz 1870 godine. Po koji francuski oficir ga počasti svojim ličnim prijateljstvom, ali se uvijek pokaje kad mu neki kolega iz generalštaba napomene „istinske“ funkcije njemačkog pukovnika.

— De l'espiomage! Vous voyes de l'espiomage pártout!

Netko kuca na vratima. Pukovnik digne pogled sā spisa i sa svojim kreštećim i zapovjednim glasom naređuje:

— Naprijed!

Pun poštovanja sa dubokim poklonom pristupi neki niski čovuljak i kratkim koracima stupa po debelom sagu te najposlije skida šal, kojim je lice bio vješto sakrio. Taj čovuljak stavi ruku na srce.

— Ah! mon Colonel! Kako je rizično doći ovamo. Činilo mi se da me veceras netko slijedi. Dva puta sam morao mijenjati kočiju.

Pukovnik gleda nemilosrdno i precizno svog gosta. Nije uopće odgovorio na njegov pozdrav. On, prusk vojnik, navikao nemilosrdno posmatrati život i čast ljudi, odmjeri od glave do pete malog činovnika francuskog ministarstva rata, koji je potajno stupio u stranu službu eda tako svoju bijednu platu propravi kojom novčanicom francuske banke.

Pretvara se kao da sa ničega ne sjeća. Nije više u stanju da pocrveni. Navika čini da pomalo popuste sve reakcije savjesti i živaca.

— Da li ste donijeli?

Čovuljak daje glavom znāk da nije.

(nastaviće se)

Štampa i vlasništvo: Odilk, Graf. Zavod Tisk E. VITALIANI i SIN. Šibenik Odgov. urednik. Hamilkar Vitaliani